

מסכת יבמות דף ל.

• משנה

דאובן	שמעון	לוי	(אחים)
רחל	לאה	חנה	(רחל ולאה אחיות, חנה נכרית)
שלשה אחין, שנים מהן נשואין שתי אחיות,		1. מת ראובן	
ואחד נשוי נכרית,		2. לוי עשה יבום לרחל, ועכשיו חנה ורחל צרות הן	
מת אחד מבעלי אחיות וכנס נשוי נכרית את אשתו ומת		3. ואח"כ מת לוי	
<p>רחל פטורה מיבום וחליצה משום אחות אשה,</p> <p>וחנה פטורה משום צרתה (צרת ערוה)</p>			
ואם לוי עשה מאמר לרחל, ואח"כ מת לוי		1. מת ראובן	
		2. לוי עשה מאמר לרחל, ועכשיו חנה ורחל צרות הן	
		3. ואח"כ מת לוי	
<p>רחל פטורה מיבום וחליצה משום אחות אשה,</p> <p>וחנה חולצת ולא מתייבמת, דכיון דצרת ערוה מדרבנן היא, אינה יכולה להתייבמת,</p> <p>אבל צריכה חליצה, כיון דאינה צרת ערוה אלא מדרבנן</p>			

• גמרא

רב נחמן - יש לדייק ממשנתינו דאין זיקה ואפילו בחד,

דקתני דאם לוי עשה מאמר לרחל, אז חנה צריכה חליצה משום צרת ערוה דרבנן,

הא אם לוי לא עשה כלום אלא שמת, משמע שחנה אשתו מותרת להתייבם,

ואי אמרת יש זיקה, אמאי חנה מותרת, הא כיון שמת ראובן, נפלה רחל ללוי ויש זיקה בין רחל ללוי,

(ורחל אינה נופלת לשמעון שהיא אחות אשתו, וא"כ הוי כמו אח אחד)

וחנה היא צרת ערוה (אחות אשה) בזיקה, ואמאי מותרת להתייבם,

ואלא מאי משום דסבר תנא של משנתינו שאין זיקה אפילו בחד אח.

מסכת יבמות דף ל.

• **משנה**

<p>רחל ורחל ולא אחיות, חנה נכרית) (אחים) לוי שמעון ראוובן</p>	<p>רחל לאה חנה</p>
<p>1. מת לוי 2. ראוובן עשה יבום לחנה, ועכשיו רחל וחנה צרות הן 3. ואח"כ מת ראוובן</p>	<p>שלשה אחין, שנים מהן נשואין שתי אחיות, ואחד נשוי נכרית, מת הנשוי נכרית, וכנס אחד מבעלי אחיות את אשתו, ומת</p>
<p>רחל פטורה מיבום וחליצה משום אחות אשה, וחנה פטורה משום צרתה (צרת ערוה)</p>	
<p>1. מת לוי 2. ראוובן עשה מאמר לחנה, ועכשיו רחל וחנה צרות הן 3. ואח"כ מת לוי</p>	<p>ואם ראוובן עשה מאמר לחנה, ואח"כ מת ראוובן</p>
<p>רחל פטורה מיבום וחליצה משום אחות אשה, וחנה חולצת ולא מתייבמת, דכיון דצרת ערוה מדרבנן היא, אינה יכולה להתייבמת, אבל צריכה חליצה, כיון דאינה צרת ערוה אלא מדרבנן</p>	

• **גמרא**

<p>קושית הגמ' - אמאי צריך משנה זו אם יש לנו משנה הקודמת, שבמשנה הקודמת הנכרית עיקר נשואה היא, ואחות אשה נפלה עליה ונעשית צרתה במאמר, ואפ"ה המאמר של אחות אשה אוסרת הנכרית לייבום, וא"כ ק"ו במשנה זו שהאחות אשה עיקר נשואה היא, והנכרית נפלה עליה ונעשית צרתה במאמר, שהאחות אשה אוסרת הנכרית לייבום?</p>
<p>תירוץ הגמ' - אה"נ דאין צורך למשנתינו, דיש ללמוד אותה בק"ו ממשנה ראשונה, אלא דתנא למד בתחילה משנה אחרונה, וסבר שבמשנתנו הנכרית יכולה להתייבם, כיון דהנכרית עיקר הנשואה, האחות אשה במאמר אינו אוסרתה להתייבם, ואח"כ חזר בו וסבר שאפילו בכהאי גוונא, הנכרית אסורה להתייבם, וכיון דחביבה ליה אקדמה במשנה ראשונה, אולם הואיל וכבר נשתנה משנתנו מתחילה, לא זזה ממקומה ונשארת בהמשנה.</p>

מסכת יבמות דף ל.

• משנה

דאובן	שמעון	לוי	(אחים)
רחל	לאה	חנה	(רחל ולאה אחיות, חנה נכרית)
<p>שלשה אחין, שנים מהן נשואין שתי אחיות, ומת אחד נשוי נכרית,</p> <p>מת אחד מבעלי אחיות, וכנס נשוי נכרית את אשתו, ומתה אשתו של שני, ואח"כ מת נשוי נכרית</p>			
<p>1. מת ראובן</p> <p>2. לוי עשה יבום לרחל</p> <p>3. ואח"כ מתה לאה</p> <p>4. ואח"כ מת לוי</p>			
<p>בנפילה ראשונה כשמת ראובן, רחל היתה אסורה לשמעון משום אחות אשתו</p> <p>ובנפילה שניה כשמת לוי, רחל לא היתה אחות אשתו של שמעון, כיון דכבר מתה לאה אחותה, אבל כיון שנאסרה רחל לשמעון בתחילה כשמת ראובן, נעשית כאשת אח שיש לה בנים ואסורה לשמעון, וכשמת היבם (לוי), רחל כבר אסורה לשמעון, דכיון שנאסרה שעה אחת, אסורה עליו עולמית</p>			

• גמרא

<p>רב יהודה אמר רב - כל יבמה שאין אני קורא בה בשעת נפילה "יבמה יבא עליה" הרי היא כאשת אח שיש לה בנים ואסורה, ואע"ג דהדר חזיא, אסורה ליבם</p>
<p>קושית הגמ' - מאי קמ"ל, כבר תנינא במשתנינו</p> <p>הרי זו אסורה עליו עולמית הואיל ונאסרה עליו שעה אחת?</p>
<p>תירוץ הגמ' - במשנתנו לא איתחזיא לה בנפילה ראשונה,</p> <p>שכל זמן נפילה ראשונה היתה לאה אשת שמעון קיימת, ולכן אסורה עולמית, אבל היכא דאיתחזיא בנפילה ראשונה, כגון שמתה לאה אחר מיתת ראובן ולא כנסה לוי, ה"א דמותרת לשמעון ולא אמרינן נאסרה, קמ"ל רב יהודה אמר רב, דכיון שאין אני קורא בה בשעת נפילה "יבמה יבא עליה", נאסרה עולמית</p>
<p>קושית הגמ' - הא נמי תנינא (משנה לב.), שני אחין נשואין שתי אחיות, מת אחד מהם ואח"כ מתה אשתו של שני</p> <p>הרי זו אסורה עליו עולמית הואיל ונאסרה עליו שעה אחת, וא"כ מה החידוש של רב יהודה אמר רב?</p>
<p>תירוץ הגמ' - יש לחלק בין המשנה לקמן לרב יהודה, דיל"ל בהמשנה לקמן הטעם שנאסרה עולמית משום דאידחי לה מהאי ביתא לגמרי, דכשמת ראובן, ורחל היתה אחות אשתו של שמעון ופטורה, לא היה עוד אח אחר ונדחה לגמרי מהאי ביתא ולכן נאסרה,</p> <p>אבל אם היה אחר אחר כמו לוי שנשא נכרית ה"א כיון שלא נדחית לגמרי מאותו בית,</p> <p>אם אח"כ מתה לאה אשת שמעון, ה"א דרחל מותרת לשמעון, קמ"ל רב יהודה אמר רב שנאסרה עולמית.</p>

מסכת יבמות דף ל.

• גמרא הנ"ל

רבי יהודה אמר רב	משנה לב.
<p>ראובן שמעון לוי (אחים) רחל לאה חנה (רחל ולאה אחיות, חנה נכרית)</p>	<p>ראובן שמעון (אחים) רחל לאה (רחל ולאה אחיות)</p>
<p>מת ראובן, אבל לא אידחי לה מהאי ביתא לגמרי, דיש עוד אח אחר (לוי), ואח"כ מתה לאה</p>	<p>מת ראובן, לכן אידחי לה מהאי ביתא לגמרי, דלא היה אח אחר, ואח"כ מתה לה</p>
<p>אבל בלא אידחי לה מהאי ביתא לגמרי, אימא דלא אמרינן "נאסרה", קמ"ל רב יהודה אמר רב</p>	<p>אם היה לנו המשנה בלא רב יהודה אמר רב, ה"א דאמרינן "נאסרה" דוקא באידחי לה מהאי ביתא לגמרי</p>

• משנה

ראובן שמעון לוי (אחים) (רחל ולאה אחיות, חנה נכרית)	דאובן שמעון לוי (אחים) (רחל ולאה אחיות, חנה נכרית)
<p>1. גירש ראובן את רחל 2. מת לוי 3. ראובן עשה יבום לחנה 4. ואח"כ מת ראובן</p>	<p>שלשה אחין, שנים מהן נשואין שתי אחיות, ואחד נשוי נכרית, גירש אחד מבעלי אחיות את אשתו, ומת נשוי נכרית, וכנסה המגרש, ומת,</p>
<p>זו היא שאמרו (דף ב:): וכולן שמתו או נתגרשו, צרותיהן מותרות, ושמעון יכול לייבם את חנה, שכיון שגירש ראובן את רחל, חנה אינה נחשבת צרת אחות אשה</p>	

• גמרא -

<p>דיוק של רב אשי - דוקא כשגירש ראובן את רחל ואח"כ מת לוי, ונפלה חנה לפני ראובן ושמעון, דאפילו בזיקה לא נעשית חנה צרה לרחל מעולם, אז אמרינן שחנה מותרת לשמעון, הא מת לוי תחילה והזיקקה חנה לראובן ושמעון, ואח"כ גירש ראובן את רחל, ואח"כ ייבם ראובן את חנה, ואח"כ מת ראובן, חנה אסורה לשמעון משום צרת אחות אשה, ש"מ יש זיקה ואפילו בתרי אחי (שמתחילה כשמת לוי נפלה חנה לב' אחים, ראובן ושמעון),</p>
<p>ובשלמא אם לא כנסה ראובן את חנה ומת, חנה מותרת לשמעון מחמת זיקת לוי, אבל משכנסה ראובן, ועכשיו זקוקה לשמעון מכח ראובן בעל הערוה, אסורה, ואע"ג דלא היתה צרתה אלא בזיקה</p>

מסכת יבמות דף ל

משנה אחרונה של דף ל. ודיוק של רב אשי	משנה ראשונה של דף ל. ודיוק של רב נחמן
<p>ראובן שמעון לוי (אחים) (רחל ולאחיות, חנה נכרית)</p>	<p>ראובן שמעון לוי (אחים) (רחל ולאחיות, חנה נכרית)</p>
<p>1. גירש ראובן את רחל 2. מת לוי 3. ראובן עשה יבום לחנה 4. ואח"כ מת ראובן שמעון יכול לייבם את חנה, שכיון שגירש ראובן את רחל, חנה אינה נחשבת צרת אחות אשה</p>	<p>1. מת ראובן 2. לוי עשה מאמר לרחל, ועכשיו חנה ורחל צרות הן 3. ואח"כ מת לוי רחל פטורה משום אחות אשה, וחנה חולצת ולא מתייבמת, דצרת ערוה מדרבנן היא</p>
<p>רב אשי - דוקא כשגירש ראובן את רחל ואח"כ מת לוי, דאפילו בזיקה לא נעשית חנה צרה לרחל מעולם, הא מת לוי תחילה והזיקה חנה לראובן ושמעון, ואח"כ גירש ראובן את רחל, חנה אסורה לשמעון משום צרת אחות אשה, ש"מ יש זיקה ואפילו בתרי</p>	<p>רב נחמן - משמע דאם לא עשה לוי מאמר ברחל, ומת, חנה מותרת ביבום לשמעון, ש"מ אין זיקה אפי' בחד, ולכן לא אמרינן שחנה צרת רחל בזיקה</p>

<p>קושית הגמ' - לרב אשי שדייק יש זיקה אפילו בתרי, קשיא דרב נחמן דדייק לעיל מסתם משנה דאין זיקה אפילו בחד?</p>
<p>תירוץ הגמ' - רב אשי לא דייק כרב נחמן, דאמר במשנה ראשונה דה"ה אע"ג דלא עבד לוי מאמר ברחל, חנה תהא אסורה לשמעון משום צרת אחות אשה בזיקה, ולעולם יש זיקה, והטעם דקתני מאמר, לאפוקי מב"ש דאמרי מאמר קונה קנין גמור, ויהא חנה צרת רחל מן התורה, ופטורה אף מן החליצה, קמ"ל דלא כב"ש, דהויה צרת רחל מדרבנן, וצריכה חליצה.</p>

מסכת יבמות דף ל:

• גמרא דף יג.

<p>משנה דף ל. - ג' אחים ... גירש ראובן את רחל, ואח"כ מת לוי, וייבם ראובן את חנה אלמנת לוי, ואח"כ מת ראובן, זו היא שאמרו שאם מתו או נתגרשו, צרותיהן מותרות.</p>	<p>משנה דף ב. - היתה בתו או אחת מכל העריות האלו נשואות לאחיו, ולו אשה אחרת, מתה בתו או נתגרשה, ואח"כ מת אחיו, צרתה מותרת.</p>
<p>מבורר ממשנה דף ל. שדוקא בגירש ולבסוף כנס, צרתה מותרת לייבום אבל כנס ולבסוף גירש לא, וא"כ קשיין אהדדי?</p>	<p>מבורר מהמשנה דף ב. דאפילו כנס אחיו את הנכרית ולבסוף גירש אשתו שהיתה ערוה לאחיו, מותר לייבם הצרה, הואיל ובשעת נפילה לא הוּו צרות זו לזו.</p>
<p>והתנא דף ל. סבר נישואין הראשונים, שהאשה נשאת לבעלה מפילים אותה לייבום, הלכך משנעשית צרת ערוה שעה אחת, אסורה עולמית.</p>	<p>גמ' יג. - ר' ירמיה - אה"נ יש מחלוקת תנאים שהתנא דף ב סבר מיתת הבעל מפלת נשיו לייבום, הלכך אפילו כנס ולבסוף גירש, מותרת כיון דבשעת מיתה לאו צרת הבת היא</p>
<p>ואין צ"ל משנה דף ל. בגירש ולבסוף ייבם שמותרת בייבום, ולעולם אפילו בכנס ולבסוף גירש מותרת בייבום</p>	<p>רבא - לעולם חד תנא הוא, וזו ואין צ"ל זו קתני, דמשנתנו בכנס ולבסוף גירש מותרת בייבום,</p>

• גמרא דף ל:

<p>קושית הגמ' - לרב נחמן שדייק אין זיקה, קשיא דרב אשי דדייק ממשנה של גירש... דיש זיקה אפילו בתרי?</p>
<p>תירוץ הגמ' - וכי תימא דלאו דוקא גירש ואח"כ מת לוי, אלא אפילו מת לוי ואח"כ גירש ראובן את רחל, ואח"כ מת ראובן, דצרתה (חנה) מותרת דאין זיקה</p>
<p>קושית הגמ' - א"כ מה בא המשנה למעט כשאמר "זו היא... דאם נתגרשה מותרת", דמשמע שזו מותרת אבל יש ציור אחרת שאסורה?</p>
<p>תירוץ הגמ' - למעוטי כנס חנה ואח"כ גירש את רחל אשתו ומת, דאסורה נכרית (רחל) משום צרת אחות אשה, ואע"ג דהשתא בשעת נפילה לאו צרות ניהו, אסורה משום צרת ערוה</p>
<p>קושית הגמ' - הניחא אי סבר לה רב נחמן כר' ירמיה דדייק ממשנתנו שכנס ולבסוף גירש אסורה, אלא אי סבר כרבא דאמר זו ואין צ"ל זו קתני, ובאמת כנס ולבסוף גירש מותרת, מה בא "זו היא" למעט?</p>
<p>תירוץ הגמ' - רב נחמן סבר כר' ירמיה ולא כרבא, ולכן בא למעט כנס ולבסוף גירש וכנ"ל</p>

<p>קושית הגמ' - לרבא דאמר כנסה ולבסוף גירש מותרת, "זו היא" למעוטי מאי? הניחא אי סבר כרב אשי דיש זיקה, י"ל למעט היכא דמת ראובן בלא שגירש את רחל ולא ייבם את חנה, דאז הוּו צרות בזיקה, ולכן חנה אסורה לשמעון מטעם אחות אשה בזקוקה, אלא אי סבר כרב נחמן דאין זיקה, "זו היא" למעוטי מאי?</p>
<p>תירוץ הגמ' - רבא סבר כרב אשי ולא כרב נחמן, ולכן בא למעט היכא דלא גירש את רחל ולא ייבם את חנה, ומת.</p>

מסכת יבמות דף ל:

• משנה (הקדמה)

ספק גרושין	
ואין עליו עדים	כתב בכתב ידו ***
ואין בו זמן	יש עליו עדים
ואין בו אלא עד אחד	יש בו זמן
<p>אע"פ שנקרא ספק, באמת אינה ספק, דאמרינן במסכת גיטין, ג' גיטין פסולין, ואם נשאת הולד כשר, וא"כ הוי גט בדיעבד, אלא שאין לינשא לכתחילה בזה</p>	
<p>***שכן מצינו הוצא עליו כתב ידו שהוא חייב לו, גובה מנכסים בני חורין, אלמא כתב ידו בלא עדים מילתא היא</p>	

• משנה

<p>כל ט"ו עריות שהיו בהן לאחיו המת קדושין או גרושין מספק, הרי אלו הצרות חולצות ולא מתייבמות. כיצד...</p>
<p>ספק קדושין - שהיו ח' אמות מצומצמות בין האיש והאשה ברשות הרבים, וד' אמות קונות שם, וזרק לה קדושין, ספק בד' אמות הקרוב לה ומקודשת, ספק בד' אמות הקרוב לו ואינה מקודשת, ומת</p>
<p>צרתה חולצת דלמא לא היה לו קדושין בהערוה, וצרתה לאו צרת ערוה היא, ולא מתייבמת דלמא היה לו קדושין בערוה, והיא צרת ערוה, ופטורה ואסורה ליבם</p>
<p>ספק גרושין - כתב בכתב ידו ואין עליו עדים, או יש עליו עדים ואין בו זמן, או יש בו זמן ואין בו אלא עד אחד, כולן ספק גרושין, דהיינו גיטין פסולין, דאין לינשא בזה לכתחילה, אבל אם נשאת, הולד כשר, ולכן אם נתן הבעל גט כזה לאשתו שהיא בת אחיו, ומת הבעל,</p>
<p>חולצת צרתה, שבאמת הוי גט להערוה של היבם (בדיעבד), וא"כ אינה צרת ערוה וצריכה חליצה, אבל לא מתייבמת, כיון דלאו גיטא מעליא הוא דקרי לה פסול לכתחילה, הלכך אי שרית ליה, אמרי אינשי צרת ערוה מתייבמת</p>

מסכת יבמות דף ל:

• גמרא

<p>קושית הגמ' - אמאי לא תני בספק גרושין ספק קרוב לו ספק קרוב לה כמו בקדושין? ומדלא תני הכי, ע"כ בספק קרוב לו ספק קרוב לה, מותרת לשוק ואינה צריכה חליצה. אמאי?</p>
<p>רבה - אשה זו בחזקת היתר לשוק עומדת קודם לכן אם ימות בעלה, שהרי צרת ערוה היא, ומספק אתה בא לאוסרה שמא נתגרשה הערוה, אל תאסרנה מספק ומותרת לשוק, אבל בהנך ג' גיטין לאו מספק אסרינן לה, דהא גיטא הוא, אלא שאין מן המובחר, ולכן צריכה חליצה.</p>
<p>קושית אביי - אי הכי, בקדושין נמי נימא אשה זו קודם שקידש בעלה את בת אחיו בחזקת היתר ליבום עומדת כשימות, ומספק קדושין אתה בא לאוסרה משום צרת ערוה, אל תאסרנה מספק?</p>
<p>גמרא - אה"נ, ובאמת מצד הדין מותרת ליבם, שמעמידין אותה בחזקתה הראשונה, ומה שאמרו שאינה מתייבמת, אינו אלא חומרא שהחמירו חכמים, שחששו שמא צרת ערוה היא ואסורה ליבם</p>
<p>קושית הגמ' - הרי זו חומרא דאתי לידי קולא היא, דאם אמרינן שאינה מתייבמת, יאמרו אנשים שקדושי הערוה הוו קדושין גמורין,</p>
<p>ואם אחר שנתן הספק קדושין כזה להערוה (בת אחיו), היה מקדש את אחותה (מאמה), ויחשבו שכבר נשואה לראשון, וקדושי בתרא לאו קדושין נינהו, ויבא לידי מכשול דאם אח"כ ישאנה אחיו (מאמו) כנכרית בעלמא, ובאמת הוי איסור כרת של אשת אחיו,</p>
<p>וכן אם אחר הקדושי ספק, יבא אחר ומקדש אותה, ויחשבו שכבר נשואה לראשון, וקדושי בתרא לאו קדושין נינהו, ויבא לידי מכשול שיחשבו שאם מת הראשון שהיא מותרת, ודלמא באמת היא אשת איש לשני, וא"כ אין לומר חומרא שאתי לידי קולא?</p>

If you would like the shakla vetarya summaries emailed directly to you (before it is posted on the website), or to give feedback, please email blumenfeldyaakov@gmail.com.